

Příběhy našich sousedů **Století v Boješicích aneb 100 let před koronavirem (1919 – 2019)**

Karel Špala

Karel Špala se narodil 30. prosince roku 1919 v Boješicích. Ve stejném domě také oslavil v plné síle své 100. narozeniny. Celosvětové epidemiologické okolnosti roku 2020 způsobily, že se jedná o stovku let před pandemií nového koronaviru. Přežil všechny své spolužáky. V hospůdce se každou středu schází s o generaci mladšími kamarády.

Není běžné mít možnost vyposlechnout a zaznamenat průběh stoletého života konkrétního člověka. V podstatě je to doslova fascinující, zvláště pro mladou generaci. Jedná se o dějepis, který ožívá díky autentickému vyprávění pamětníka. Navíc Karel Špala je nejstarším žijícím žákem školy, do které my, dočasní reportéři a filmaři, chodíme.

Stoleté období od roku 1919 až do roku 2019 bylo velmi turbulentní. Karel Špala zažil první republiku, okupaci a druhou světovou válku, znárodňování, kolektivizaci, roky socialismu, sametovou revoluci a období znovunabyté demokracie. Turbulence ale proběhly i v oblasti technické a technologické od počátků elektrifikace venkova přes rozšíření rozhlasového vysílání a televizního signálu až k internetu a mobilním telefonům.

Karel Špala se narodil v době kdy vznikalo samostatné Československo. Boje první světové války utichly, jeho tatínek se mohl vrátit, i když jako válečný invalida, do rodné vesnice, aby založil rodinu a vedl malé hospodářství. Karel byl jedináček, a proto musel rodičům v hospodářství pomáhat. Bylo to pro něj samozřejmostí. Zde byl položen základ jeho lásky k přírodě, zemědělství a zahrádkaření. Zahrádkaření se nepřestal věnovat nikdy. I ve 100 letech se chlubí okrasnou i užitkovou zahrádkou u svého domku. Ke kontaktu s přírodou rád také využívá televizi. Bohatá nabídka programů mu umožňuje vybírat si to nejzajímavější. Je rovněž pilným čtenářem. I ve 100 letech navštěvuje veřejnou knihovnu v Boješicích, kde si půjčuje nejen beletrii, ale i časopisy.

Cesta ke vzdělání kluka z vesnice vedla přes základní školu v nedalekých Mirovicích. V té době se muselo poslouchat a plnit zadané úkoly. Děti ctily autoritu rodičů i učitelů. Karel dále pokračoval ve dvouletém studiu na Odborné hospodářské v Březnici, kde měli možnost přes zimu se vzdělávat budoucí soukromí zemědělci. Od roku 1937 se naplno zapojil do práce v hospodářství svého otce, protože maminka náhle zemřela. Naučil se dělat všechny potřebné agrotechnické práce a pečovat o dobytek a domácí zvířectvo. Nebál se ani práce v domácnosti, naučil se šít na šlapacím stroji. Vaření bylo samozřejmostí. Dodnes si rád sám vaří, pustí se například i do typických českých smažených vdolků.

Na jaře roku 1945 si přivedl do hospodářství svou ženu. Svatba se konala měsíc před koncem války. Na manželství vzpomíná jako na nejšťastnější období svého života. S manželkou prožil 57 nádherných let. Společně vychovali 2 dcery. Na vesnici se za tu dobu naprosto změnil způsob hospodaření, vznikla jednotná zemědělská družstva, která potřebovala odborníky. Soukromá hospodářství postupně zanikla. Karel si doplnil v roce 1965 vzdělání o maturitu na Střední zemědělské technické škole v Písku v oboru pěstitel – chovatel. Pracoval na různých úřednických pozicích v okolních obcích. V případě potřeby neváhal pomoci své manželce při práci v boješickém kravině.

Do penze nastoupil v roce 1979 a začal se věnovat už jen své zahrádce, rodině a přátelům. V roce 2002 ovdověl. Odchod milované manželky pro něj byl velkou ztrátou.

I přes nelehká a složitá životní období osobní i společenská zůstává Karel Špala optimistou. Říká, že se umí přizpůsobit. Moderní vymoženky civilizace rád využívá.